

Magnum Bullarium Romanum, Seu Ejusdem Continuatio

Quæ Supplementi loco sit, tum huicce, tum aliis quæ præcesserunt
Editionibus, Romanæ, & Lugdunensi ...

Complectens Constitutiones Benedicti XIV. ab Anno 1746. usque ad
Annum 1749

Luxemburgi, 1753

LIX. De concessione, & executione Dispensationum Matrimonialium: altera
Epistola ad Primatem, Archiepiscopos, & Episcopos Regni Poloniæ. 8.
Augusti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74761](#)

rium hoc Institutum, altasque radices figere; cum hostis antiqui infideli & fraudibus, tot, tantaque turbas in Institutorem, æque ac familiam ejus homines concitarunt, ut res plane profligata, dejectaque videretur. Nihilominus Venerabilis Dei Servus ambulans in innocentia cordis sui, potestatum tenebrarum conatus minimè fractus, fideique fæco inexpugnabili firmissime protectus, a tulceo condendas Congregationis consilio ullo modo nec divelli, nec distrahi potuit. Quinimo vel amplissimis, ultroque oblatis dignitatis constans repudiatis, nihil unquam antiquis habuit, quam incepti operis curam, & amplificationem: Quod quidem Institutum, sublatis dissidiis, Deo auspice, & incrementum dante, ad quamplurimas Christiani Orbis Provincias cum uberrimo animalium fructu propagatum esse conficimus. Denique Vir Dei meritis cumulatus, eternisque consecutus, nonagenario major mortalitatem explevit in terris, & immortalitatem inter celos inchoavit. Verum ejusdem fama longe latèque percrebrente, ad Congregationem Venerabilium Fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium Sacris Ritibus præpositorum Causa deduxta est; ubi cum de virtutibus æstimandis juxta Canonicas Sanctiones quæstio de more haberetur, Nos, qui per id temporis Aulæ Consistorialis Advocati munere fungebamur, eum primo patrocinium suscepimus, deinde Promotoris Fidei officio insigniti, eum causam acriter egimus. Quare fel. record. Benedictus Papa XIII. Prædecessor Noster vi. Idus Septembri MDCXXVIII. in gradu heroico constitutas esse pronunciavit. Porro coram Nobis ad supremum Ecclesiæ regimen, quamquam immerito, admotis, cum de Miraculis disceptaretur, duo potissimum unanimi tum Cardinalium, tum Confessorum secundodictæ Congregationis suffragio approbata. Nos itidem Decreto Nostro vi. Idus Maii hujuscemei Anniduximus approbanda. Quapropter precibus tandem complarium Regum, Episcoporum, aliorumque Principum, nec non dilectorum filiorum Clericorum Regularium ipsiusmet Congregationis Pauperum Matris Dei Scholârum Piarum, paterna benignitate annuentes, de ejusdem Cardinalium Congregationis consilio, & assensu, auctoritate Apostolica tenore presentium indulgenus, ut idem Dei Servus JOSEPHUS A MATRE DEI imposterum BEATI nomine nuncupetur, ejusque Corpus, & Reliquæ venerationi Fidelium (non tamen in Procesionibus circumferendæ) exponantur. Imagines quoque radiis, seu splendoribus exornentur, ac de eo quotan vi. Kalendas Septembri, quo demortui Corpus humatum est, recitat Officium, & Missæ de communi Confessoris non Pontificis, cum Oratione a Nobis approbata, iuxta Rubricas Breviarii, & Missalis Romani: Recitationem autem Officii, & Missæ celebrationem hujusmodi fieri concedimus, tum in universa Clericorum Regularium hujusmodi Familia, tum in Oppido Petralæ in Aragonia, ubi Vir Dei in luce editus est; tum in Ortoneda, in Vicariatu Tremensi, & in Civitate Urgellensi, ad quas Christi Vineas excolendas Operarius primo vocatus est, tum apud Sodalites Sanctorum duodecim Apostolorum, Doctrinæ Christianæ, Sacrorum Stigmatum Sancti Francisci, Sanctissima Trinitatis Peregrinorum, & Suffragij de Urbe, in quas cooptatus fuit, ab universis Christifidelibus tam Secularibus, quam Regularibus, qui ad horas Canonicas tenentur; Et quoad Missas attinet, etiam ab omnibus Sacerdotibus ad Ecclesiæ, in quibus Festum perageatur, conuentibus. Præterea primo dominat anno a dato hisce literis in Ecclesiæ Congregationis Clericorum Regularium Matris Dei,

Oppidi, Vicariatus, Civitatis, & Sodalitatum hujusmodi solemnia Beatificationis ipsius Servi Dei cum Officio, & Missa sub ritu duplice majori, die ab Ordinariis respectivè constituta, postquam in Basilica Nostra Sancti Petri in Vaticano celebrata fuerint solemnia, nempe xv. Kalendas Septembri currentis anni, pariter celebrandi facimus potestatem. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac Decretis de non Cultu editis, certèque contraria quibuscumque. Volumus autem, ut earumdem praefectionum Literarum tranfuntis, seu exemplis etiam impressis, manu Secretarii dictæ Congregationis Cardinalium munitis, eadem prorsus fides in judicio, & extra adhibetur, quæ adhiberetur ipsis praesentibus, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Datum Romæ apud Sandam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die vii. Augus-
tis MDCCXLVIII. Pontificatus Nostri Anno Octavo.

D. Card. Passioneus.

Ordo in ejus
Causa fer-
vatas.

Precessanc-
te Sedi por-
recta pro
ipsius Beatifi-
catione.

Eidem Bea-
ti nomen, &
honores de-
cernuntur.

De concessione, & executione Dispensationum Matrimonialium: altera Epistola ad Primatum, Archiepiscopos, & Episcopos Regni Poloniae.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Ad tuas manus pervenisse speramus Epistolam nostram Encyclicam datam die 29. superioris mensis Junii, de Dispensationibus, quas pro contrahendo Matrimonio intrâ gradus jure prohibitos haereticis Conjugibus concessisse, Apostolice Sedis Ministri falso insimulabantur. Atiam hanc aliam rursus ad te mettere cogimur; cum enim res, unde falsus ille rumor exortus est, in apertum educta sit, eamque omnibus notam fieri oporteat, ex Nostris ad eam animadversionibus aliò proficere, meliusque in posterum, que agenda sunt, constituere poterunt.

Episcopus quidam istius Poloniae Regni duobus Lutheranis Conjugibus, qui in secundo affinitatis gradu inter se conjuncti erant, contrahendi matrimonii facultatem dedit. Rogatus, quo jure id fecisset, an uti executor aliquip dispensationis, quæ concessa fuisset vel a Nostra Dataria, vel Poenitentiaria, vel a Sancta Inquisitionis Officio; namque haec sunt, quibus hujusmodi dispensationes a Sede Apostolica expediri confuerunt; nullas se accepisse ingenui falsus est; sed fecisse è generali potestate respondit, quam sibi, ut Episcopo in remortis degenti, Sedes Apostolica elargita est; factumque suum excusavit more recepto sue Dioecesis, & Prædecessorum suorum consuetudine. Addidit etiam, ad id faciendum adducendum fuisse spe, quam ipsi dederunt Conjuges, quamprimum ad Fidem Catholicam se converfuros; quod si intra debitum tempus minimè adimplerent, se vi eos adigendi, cohabitatione prohibita, poteſtatem habere.

Ut ab hujusmodi narrationis serie minimè discedamus, in primis id compertum est, è nostris Tribunalibus dispensationem super impedimentoo affinitatis pro contrahendo matrimonio inter duos haereticos nequitquam emanasse. Episcopus est, qui concepsit; affirmatque, fecisse vi generalis cuiusdam facultatis, quam Sedes Apostolica impetrari confuevit Episcopis, qui extra Europam, vel in remotis Europæ partibus constituti sunt.

At quid dicendum esset, si facultas, de qua agitur, dispensandi in secundo gradu,

Derego
comitatu

Datum
Romæ
viii. Augus-
tis
1748.

Priori Ep-
istolæ signa
rebus sua
III. alter
aliquam
proper regi-
cum re-
lata.

Episco-
cum diocesi
Haereticis
penitentiis
per gradus
probabilitatis
Matrimoni-
num com-
hendam.

Vigore
prædicti fe-
culturis a
Sonda Sei-
obtempera-

Dispensa-
tionis a Santi
Sede, sed in
Episcopo &
regulari
concessa.

Ideo ab E-
piscopo la-
tum fuit vi-
gore generi
lis faculta-

non

Tenor generalis facultatis referatur.

non comprehenderet matrimonia inter haereticos contrahenda? Et quidem res ita se habet; etenim facultates, quae dantur Europae Episcopis, qui in domino Catholicorum Principum positi sunt, in hac verba conceptae sunt: *Dispensandi in tertio, & quarto simplici & mixto tantum cum pauperibus, in contrahendis: in conflictis vero, cum haereticis conversis, etiam in secundo simplici, & mixto, dummodo nullo modo attingat primum gradum, & in his casibus prolem suscepitam declarandi legitimam.*

Dispensationis concessae nullitas ob non exprelsum, nec infernum Indulatum.

Nullitas quoque adest ex defectu facultatis.

Praeterendum dicimus, in dispensatione de qua agimus, & quae ab Episcopo concessa, & a Nobis lecta est, nullibi ab ipso expressum fuisse, quod dispensationem impertiebatur ex vi Apostolicae facultatis; hac enim declaratione omisita, actus nullus ac irritus efficitur; ut in earumdem facultatum formula aperte statuit: *& in dispensationibus hujusmodi declaretur expressè, illas concedi tamquam a Sede Apostolica Delegato: ad quem effectum etiam tenor hujusmodi facultatum inferatur, cum expressione temporis, ad quod fuerint concessæ; alias nullæ sint.* Sed id solum scitabimur, ubiām continetur facultas dispensandi in secundo gradu? Certe Nobis respondebitur, in verbis illius paulo antea laudatis: *etiam in secundo simplici & mixto, dummodo nullo modo attingat primum gradum.* Nos statim reponemus, ante ea verba hæc alia occurrere: *In contrallis vero, cum haereticis conversis &c.* Et ideo, cum facultates limitatae sint ad Matrimonia contrahenda, non autem contrahenda; ad haereticos conversos, non autem ad eos, qui se convertendi spem faciunt: Sanè unusquisque facilis negotio, ictuque, ut dicitur, oculi, dignoscere poterit facultatis abusum in concessione dispensationis, quæ, ut diximus, in causa fuit, cur simili rumor, & popularis obrectatio adverfus Apostolicæ Sedi Ministrorum suscitaretur.

Ex eo, quod tolerantur Haeretici, coramque Matrimonio, non interfert, quod ipsis Dispensationes sunt concedentes. Deguntem quibusdam in locis istarum Regionum Catholici cum Haereticis mixti; palam inter se Matrimonia contrahunt; & nemo est, qui contrahentes corripiat, & puniat, aut illis adverteret. Hoc autem posito, qui fieri potest, ut hinc colligatur dispensationis concessio super aliquo impedimento in hujusmodi Matrimonii inter Catholicum, & Haereticum, & multo magis inter duos Haereticos, ut in specie, de qua agitur, contigit? Tolerat quidem in aliquibus locis Apostolica Sedes Matrimonia inter Catholicum, & Haereticam, vel Haereticum, & Catholicam, cum nequeat impedire; & Ecclesiastica quadam prudentia, ne majora mala enascent, dissimilat, ac tacet. At, quod Apostolicæ Sedis auctoritate gratiosa in hice Matrimonii dispensatio super gradu, aut alio impedimento concedatur, fieri nunquam potest; nisi praecedat haeresis abjuratio, juxta eiusdem Sedis Apostolicæ disciplinam a Nobis in praecedenti Epistola expositam, & juxta recente concessæ facultatis verba.

Sed respondeatur: ab anterioribus Episcopis, qui easdem facultates iisdem verbis conscriptas habebant, quibus conceptæ sunt illæ, de quibus questio est, id peractum fuisse. Nos ignoramus, quid egerint Episcopi Praedecessores; id solum Nobis compertum est, quod, si dispensaverunt in Matrimonio non contracto, sed contrahendo, in Matrimonio inter duos adhuc in haeresi permanentes; perperam ac male egerunt, grave admiserunt peccatum, multorumque malorum reos se fecerunt, quia facultates eis concessas attento animo non considerarunt, ex quibus, veluti ex fonte, omnis delegata autoritas dimanat.

At Nobis reponitur: quidquid factum est, ideo factum, quia Conjuges suam conversionem polliciti sunt. Id autem, an verum sit, paulo

post videbimus. Interea ponatur, revera Concessio id promississe: queritur, cum facultas a Sede Apostolica concessa prescribat, ut dispensetur in secundo gradu cum Haereticis jam conversis, quomodo Episcopus arbitratus sit, eâ se uti posse in dispensando non cum haereticis jam conversis, sed cum iis, qui solummodo conversionem promiserant? cumque Sedes Apostolica hujusmodi dispensationes, nisi conversione jam facta, ut late in Nostra prima Epistola Encyclica demonstratum est, concedere non soleat; queritur iterum, quomodo ejus Delegatus in tantum auctoritate devenerit, ut cum iis, qui nudam promissionem se convertendi fecerant, dispensare non dubitaverit?

Additur demum: si fidei datae Conjuges haeretici defuerint, acriter punientur, ensque simul habitare interdictetur. Nos minimè later, discrimen, quod inter infidelem, & haereticum intercedit: primum quidem ad amplectendam Fidem Catholicam, ad quam se per Baptismum minimè obligavit, cogi non posse: è diverso haereticum, qui jam Baptismum suscepit. At vero Nobis ignotum est, an usu & conuentione receptum sit, ut haeretici ad Catholcam veritatem profundam constringi possint in iis regionibus, in quibus a Principibus permisum est, ut commixti cum Catholicis vivant, eademque juris æquabilitate, & civili consuetudine fruantur. Sed, quidquid de hoc sit, illud necessarium esset ostendere, quibus argumentis ac probationibus hereticorum Conjugum promissio demonstretur. In dispensatione enim haec verba leguntur: *ob spem, quod ad Fidem Orthodoxam converterentur.* Spes autem a promissione omnino diversa, & distincta est. Si quando autem de separatione, ob frustram spem a Conjugibus datam, agi vellet; cum res sit de Matrimonio contracto, non inter unum Haereticum, & alterum Catholicum, absque alio impedimento, quam illo Religionis; sed de Matrimonio inter unum Haereticos in secundo affinitatis gradu conjunctos; locus non esset separationi tantum *quoad thorum*, sed etiam alteri *quoad vinculum*; quæ injungenda esset a Dispensante, publica protestatione emissa, se nullo jure, atque auctoritate dispensasse, ac proinde dispensationem irritam ac nullam fuisse.

In priori Epistola nostra Encyclica scripta die 29. Junii admonuimus, ut ii, quibus executio dispensationum Matrimonialium, quæ in Urbe conceduntur, committitur, eas attente legant, & bene ac diligenter perpendant. Nunc autem eadem repetimus, & insuper addimus, ut legantur, & considerentur etiam facultates, quæ a Sede Apostolica conceduntur, priusquam aliquis illis utatur; cum minimè debeat, ut aliorum culpa vel Sedi Apostolicae, vel ejus Ministris vitio vertatur, & quod ab aliis peccatum est, criminis ei detur. Inter ea autem Tibi, Venerabilis Frater, & Christiano Gregi tua cura commisso, Apostolicam Benedictionem peramanter impetrinur.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Magorem die VIII. Aug. MDCCXLVIII. Pontificatus Nostri Anno Octavo.

An Episcopus cogere possit Haereticos ad abjurandum in locis, ubi tolerantur.

De promissione non constat in causa &c.

Tam di-
penario,
quam Matri-
monium, ir-
rita decla-
rantur.

Monentur
Episcopi, ut
facultatum
indultarum
tenores ex-
pendant.

Dat. P. A.
VIII. die 8.
Aug. 1748.

LX.

De Pallii Benedictione, & traditione.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium.

Pallii traditio vetusta, & venerabilis est.

Eius quoque Benedic-
tio. Cuius tamen ritus varius fuit.Monumen-
ta antique
Benedictionis in Basilica S.
Petri.Locus in
Confessione
S. Petri, in
quo reponen-
tibus Pallia.Ritus re-
center induc-
tus.

Rerum Ecclesiasticarum origines quo alius ex sacra antiquitate memoria repetimus, eò magis illas & solidis fundamentis innixas, & sublimi non minus, quam vetusta institutione venerabiles, ipsaque disciplina, & ritu graves ac religiosas, agnoscere & comprobare gaudemus. Ita porro de sacris Palliis, quae a Romano Pontifice, Patriarchis, & Archiepiscopis concedi, ipsisque in Curia prefentibus tradi, absentibus autem transmitti consueverunt, a primis usque Ecclesia scilicet complura extant certissima monimenta; nec dubium est, quin eorum traditione, siue transmissione, solemnis semper praemissa fuerit benedictio. Quia tamen hujusmodi Benedictionis ritus notissimas mutationes in evolutione temporum subiisse dignoscitur; Officii Nostri esse judicavimus illius formam perpetuis futuris temporibus observandam constitutre, ac presentium Literarum auctoritate firmare.

Inter speciales prerogativas Basilicae Sancti Petri in Vaticano, quarum meminimus Petrus Mallius ejusdem Basilicae Canonicus tempore Alexandri III., haec recensetur, quod in ea tantum vigilatur *Pallia*, quae a Romano Pontifice, Patriarchis, & Archiepiscopis mittuntur. Mathaeus autem Vegius alter Sancti Petri Canonicus sub Praedecessore Nostro Martino V. Lib. 2. Rerum memorabilium Basilicae Sancti Petri, piana supplicationem describit, quae ab ipsius Basilicae Clero, cum cantu Psalmorum Poenitentialium, Litaniarum, aliarumque precum fiebat, dum ad *Pallia* benedictione procedebatur; atque addit, nocturnas vigilias ea occasione ita celebrari consueviss, quernadmodum in pervigilio Feli Sanctorum Apostolorum Petri & Pauli. De hujusmodi Vigilis similiter mentio est in Libris Sacramarum Coeremoniarum Ecclesiae Romanae, qui tribuuntur Christophero Marcello Archiepiscopo Corcyrensi, a quo videlicet Praedecessori quondam Nostro Leonii Papae X. oblati fuerunt; ubi etiam lib. 1. fest. 10. cap. 5. dicitur, quod ipsa *Pallia* demittabantur in sacram Beati Petri Confessionem, usque illius Corpus consistenter. Per Canonicos Basilicae ponuntur super Corpora Petri, & Pauli Apostolorum sub Altari Majore, ubi facilius de more Vigilis, ita per noctem dimittunt, deinde restituunt Subdiaconis, qui in loco honesto ea conservant. Erat quippe in anteriori fronte Altaris dictæ Confessionis parva quædam veluti fenestra, & in hujus solo intra ipsum Altaris molem foramen erat, Æneæ Arcæ ad perpendicularium respondens, in qua Sacrum Apostolorum Principis Corpus requiecit; ut latius legere est in descriptione veteris ritus, & formæ ejusdem Confessionis, quam Michael Lunigus Praedecessori Nostro Urbano Papæ VIII. dicavit, quæque tam seorsum, quam cum aliis Operibus Typis edita plurib[us] fuit.

Verum quæ mutata deinceps fuerit Aræ Majoris forma, nocturnarum autem Vigiliarum disciplina magna ex parte in desuetudinem abiit; annuentibus Praedecessoribus Nostris Romanis Pontificibus, inductum fuit, ut prædictæ Basilicae Archipresbyteri Vicarius in Episcopali Ordine constitutus, vel alias Episcopus ejusdem Basilicae Canonicus, qui Matutinis Officiis in Festo Sanctorum Petri & Pauli in Pontificali-

bus assisteret, idem Benedictionem Palliorum ficeret, cuius ritus talis erat.

Pallia, quæ benedicenda erant, aurata Pelvi imposita, ab ipsius Vaticanae Basilicae Canonicæ Altarista nuncupato, comitantibus duodecim ejusdem Basilicae Beneficiatis, ad Confessionem Beati Petri deferebantur ibique locabantur super Mensam stragula pretiosa cooperata, inter duo Candelabra accensis cereis subiecta. Episcopus vero, qui Matutinis Officiis, ut præterit, adfliterat, post decantatas Laudes, Pontificalibus adhuc induitus, una cum assistentibus Ministris paratis, & Clero Basilicae, ad Confessionem ipsam descendebat, Pallia aspergebat aqua benedicta, tum incenso adolebat, ac deinde solemnes Benedictionis preces super illa recitabat: Pallia vero sic benedicta, per totam Febrivitatis Octavam, supra Corpus Apostoli requiescebant, expleta autem Octava, a Sacrarii Curatoribus removebantur, & inclusa Capsula Holoferico coccineo cooperata, recondebat in Oratorio Secretarii, in quo Sanctorum Reliquæ affervantur, Clavis autem Capsula tradebatur primario Pontificis Coeremoniarum Magistro.

Ritum hunc, qui ad proximos usque annos viginti, Nos ipsi semper observari vidiimus, quo tempore in minoribus constituti, prædicta Vaticanae Basilicae Canonicatum tenuimus; nisi quod anno Jubilei millesimo septingentesimo vigesimo quinto, die XXI. Februario, in Festo Cathedræ Sancti Petri Antiochiae, fel. record. Praedecessor Noster, ac Dignitatis Nostri amplificator, Benedictus Papa XIII. hujusmodi Pallia per se ipsum benedicere maluit; Cuius Nos exemplo excitati, ejusque præclaræ vestigia libenter sectantes, duobus proximè elapsi annis, in pervigilio Natalis Sanctorum Apostolorum Petri & Pauli, Vesperinis Officiis in ipsa Basilica Vaticana de more persolutis, hujusmodi Pallia benediximus certo ordine ac ritu, quem in posterum quoque servare decrevimus, atque eum a Successoribus Nostris Romanis Pontificibus, seu respectivè ab eo S. R. E. Cardinali, qui forsan, absente Pontifice, Vesperarum solemitati in Pontificalibus adfliterit, observari & adhiberi, presentium Litterarum mansuro tenore statuimus.

Primum itaque volumus & mandamus, ut singulis annis Palliorum numerus sufficiens pro Ecclesiæ opportunitate, in Vigilia Apostolorum de mane, a prædictæ Basilicae Canonicæ Altarista, cum confuero comitatu, ad Confessionem Beati Petri deferatur, ibique decenter, ut supra diximus, collocetur; ipsaque Pallia post vesperas ejusdem diei in ipsa Basilica ritu maximo celebratas, a Summo Pontifice, si præfus fuerit, sin minus ab eo Cardinali, qui Pontificalia peregerit, benedicantur. Sicut enim ipsius Romani Pontificis, vel saltem illius personam, & vices gerentis, maximè propriam, ita huic potissimum diei merit adscribendam conferemus hujusmodi Benedictionem; tum quia Sacrum Pallium, in quo (ut Innocentii Papa III. Praedecessoris Nostri verbis utarum) Pontificali offici pleniudo cum Archiepiscopalis nominis adpellatione confertur, speciale munus est, quod a solo Romano Pontifice Beati Petri successore conceditur; tum quia eo die conspicuus universi Collegii Sanctæ Romanae Ecclesiæ Cardinalium, aliorumque ipsius Ecclesiæ Romanae Procerum confessus, ac frequentissimi Populi concursus, hujusmodi Functionis splendorem, & majestatem magnopere augabit.

Expletis itaque Vesperis, descendat ad Confessionem unus ex Auditoribus Causarum Palati Apostolici, Sacris Subdiaconalibus vestibus induitus; præcedentibus duobus servientibus armorum, Mazzeris Papæ nuncupatis;

comitan-

ANNI
1748.Benedictionis
XIII. Pallia
per se ipsa
benedictaPontificis
idem pre-
certo ordin-
ac finisQuæque
perpetua
servari pos-
data.Quæque
vandom in
ante Beatu-
dinemActus &
Forma Ben-
ditionis